

Billund Kommunes Værdigheds- og pårørendepolitik 2019

Indledning

Alle mennesker har ret til at blive behandlet værdigt, desuagtet et evt. behov for hjælp til at klare hverdagen.. I tilrettelæggelsen af plejen af de ældre medborgere, er det derfor vigtigt at denne tager udgangspunkt i at den enkelte, så vidt muligt, kan fortsætte med at leve det liv, man ønsker. Tilsvarende er det vigtigt at kommunen tager højde for den ældres hidtidige liv og historie og muliggør inddragelse af de mennesker som er en del af dette, når en given indsats planlægges. Pårørende i form af familie, venner m.v., er væsentlige i et menneskes liv. De er en del af vores identitet og forståelse af hvem vi er, og kan bidrage med viden om en borgers historie. Pårørende er derfor vigtige samarbejdspartnere, i kommunens arbejde med den enkelte borger.

Mange pårørende har tilsvarende et ønske om fortsat at være en del af deres familiemedlems liv og dagligdag, også når situationen kan kræve at kommunen bliver en del af dette. Det medfører behov for dialog samt et tæt og respektfuldt samarbejde, med henblik på at sikre, at tilbud og indsatser til den enkelte foregår i overensstemmelse med borgerens ønsker og behov samt Billund kommunes generelle retningslinjer for området. Som en del af Billund kommunes Værdighedspolitik er derfor udarbejdet en politik som beskriver rammerne for samarbejdet mellem borgere, pårørende og medarbejdere på voksensocialområdet i Billund Kommune. På den måde er det håbet, at både den ældre og de pårørende oplever, at de bliver mødt med respekt og værdighed.

Værdigheds- og pårørendepolitikken tager, i lighed med kommunens andre politikker, afsæt i den overordnede vision "Familiens bedste valg", kommunens værdigrundlag "Dialog, Udvikling og Respekt" samt strategien om samskabelse (Sammen finder vi ud af det). Alle indsatser udføres således i samskabelse mellem borgere, fag-professionelle, virksomheder, frivillige og det øvrige civilsamfund. Gennem inddragelse af borgeren, dennes pårørende og andre relevante aktører understøttes borgerens evne til at mestre eget liv og "være herre i eget liv". Politikken udgør det værdimæssige grundlag for kommunens prioriteringer ift. ældreplejen og skal ses i sammenhæng med øvrige relevante politikker samt kvalitetsstandarderne på voksensocialområdet. Politikken er således en del af det samlede politikkompleks på området og forholder sig til en række emner og fokuspunkter som er udvalgt nationalt i forbindelse med vedtagelsen af finanslovene for 2016 og 2018

Værdigheds- og pårørendepolitikken er således en overordnet ramme for samarbejdet med borgeren, og skal danne grundlag for efterfølgende drøftelser af, hvordan politikken omsættes til konkrete handlinger i mødet med borgeren. Politikken er initialt blevet til i et samarbejde mellem borgere, pårørende, politikere og personale og med inddragelse af ældrerådet i Billund kommune. Dette bl.a. via afholdelse af workshops m.v.

Formål

Værdigheds- og pårørendepolitikken er rettet imod borgerne og deres pårørende, men er samtidig tænkt som et arbejdsredskab for medarbejderne på Voksensocialområdet i Billund kommune. Målet er at politikken kan være med til at facilitere et udviklende samarbejde, i en åben dialog med alle parter, med udgangspunkt i tænkningen bag "Sammen finder vi ud af det" og den enkeltes ret til selv- og medbestemmelse i eget liv.

Når en ældre medborger får brug for hjælp fra kommunen, er det væsentligt, at både borgeren og de pårørende inddrages aktivt i overvejelserne om, hvilken pleje eller hjælp, der er brug for. Børn, forældre, søskende og nære venner kender borgeren og kan bidrage med viden om, hvad der er godt og mindre godt for den pågældende. Politikken har derfor som mål at styrke samarbejdet mellem borgere, pårørende og medarbejdere på voksensocialområdet, og skal således facilitere:

- Et velfungerende samarbejde mellem borgere, pårørende og kommunens medarbejdere med baggrund i kommunens værdigrundlag "Dialog, Udvikling og Respekt" og strategien "Sammen finder vi ud af det".
- At pårørende, og disses viden og engagement, inddrages i indsatsen til den enkelte borger i det omfang borgeren ønsker dette.

- At hver enkelt borger oplever en høj grad af selv- og medbestemmelse i hverdagslivet, og i samarbejdet med de professionelle.
- At medarbejdere og pårørende kan handle i fællesskab, til gavn for borgeren, og i respekt for borgerens værdighed og selvbestemmelsesret
- At borger og pårørende kan være velinformerede og medinddraget i formål, mål og handlinger i relation til borgeren.
- At den pårørende støttes i rollen som pårørende.

Implementering af politikken

Værdigheds- og pårørendepolitikken er en rammebeskrivelse og skal derfor konkretiseres lokalt, og føres ud i livet i hjemmeplejen, på plejecentrene i træningsenheden m.v. Det er lederen af det enkelte plejecenter eller område, der er ansvarlig for den lokale udmøntning. Implementeringen lokalt skal således tage hensyn til, at forskellige borgere har forskellige behov, afhængigt af den givne målgruppe. Tilsvarende vil de lokale indsatser relatere til øvrige tilbud og strategier på området. Eksempelvis den rehabiliterende tilgang (TIH), "Sammen finder vi ud af det" m.v.

I implementeringen skal politikken formål omsættes til konkret praksis. Dette i et samarbejde med den enkelte borger, bruger- og pårønderåd på plejecentrene og/eller ældrerådet. Dette mhp. at føre frem til en meningsfuld udmøntning af politikken i de enkelte områder. Eksempelvis via udarbejdelse af lokale retningslinjer/guidelines for det daglige (pårørende-)samarbejde og konkrete indsatser ift. de forskellige fokuspunkter for politikken, målrettet enkelte borgere eller grupper af borgere.

Værdigheds- og pårørendepolitikken, dens formål og værdigrundlag, kommunikeres ud til borgere, pårørende og medarbejdere på voksensocialområdet. Dette bl.a. via Billund Kommunes hjemmeside og Dialognet, hvor politikken vil være at finde. Tilsvarende vil kommunens medarbejdere informere om politikken og de deraf afledte muligheder, ved besøg hos borgerne, i forbindelse med opstart af en indsats.

Temaer i Værdigheds- og pårørendepolitikken

Baseret på de nationalt udmeldte temaer er Værdigheds- og pårørendepolitikken centreret om nedenstående 7 temaer:

1. Livskvalitet
2. Selvbestemmelse
3. Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen
4. Mad og ernæring
5. En værdig død
6. Pårørende
7. Ensomhed

Livskvalitet

Det er væsentligt for alle borgere, at deres fysiske, psykiske og sociale behov tilgodeses og opfyldes. Alle borgere har behov for at opleve tryghed, og at deres fysiske og psykiske velbefindende vedligeholdes og rehabiliteres. De fleste borgere vil gerne undgå ensomhed og søger socialt samvær og aktiviteter med ligesindede. Det er imidlertid individuelt, hvad der giver livskvalitet for den enkelte borger.

Billund Kommune vil derfor styrke muligheden for, at den enkelte borgers ønsker, behov og livshistorie respekteres og tilgodeses. Den enkelte borger skal leve et hverdagsliv – et liv med mening for den enkelte, og et liv hvor der for og med borgeren skabes stjernestunder.

Det er Billund Kommunes ønske, at det øgede fokus på at sikre livskvalitet for den enkelte giver et mærkbart løft i livskvaliteten for kommunens ældre borgere. Indsatsen skal bidrage til, at ældre borgere sikres et

hverdagsliv i nuet – et hverdagsliv der bygger på genkendelighed og giver borgeren en umiddelbar glæde og tilfredshed.

Selvbestemmelse

Ønsket om at bestemme over sig selv og eget liv ligger dybt i de fleste mennesker, desuagtet alder og funktionsniveau. For Billund Kommune er det derfor væsentligt at understøtte det enkelte menneskes kompetencer til at varetage egne interesser. Det er borgerens døgnrytme, der bestemmer, hvordan plejen tilrettelægges. Borgernes selvbestemmelse styrkes ved kommunens fokus på livskvalitet og ved at tage udgangspunkt i den enkelte borgers individuelle ønsker og behov samt vaner og livshistorie. Det er borgeren, der sætter dagsordenen, så det er en central del af kommunens værdisæt at arbejde med respekt for borgerens daglige livsførelse og døgnrytme og at sikre borgeren mulighed for frit valg.

Billund Kommune prioriterer samskabelse og borgernes selvbestemmelse meget højt og indarbejder samskabelse i alle indsatser og ydelser til borgerne i kommunen, uanset hvilket fagområdet der er tale om. Det sker på baggrund af kommunens strategi "Sammen finder vi ud af det". Borgeren skal i videst muligt omfang være herre i eget liv og have mulighed for at benytte egne ressourcer.

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen har en høj prioritet i Billund Kommune. I Billund kommune handler det bl.a. om at blive set, hørt og mødt med faglig dygtighed og menneskelig forståelse. Når de forskellige faggrupper i ældreplejen arbejder sammen på tværs, er det med til at sikre koordinering og kontinuitet omkring den enkelte borger. Samtidig skaber det tværgående samarbejde merviden, som omsættes til nye løsninger, der kan være med til at give en oplevelse af kvalitet og fleksibilitet. Billund kommune har derfor, bl.a. inspireret af kvalitetsarbejdet på sygehusene, etableret et Kvalitetsudvalg, der har til formål at sikre ensartet høj kvalitet og sikkerhed i alle indsatser i Ældreområdet. Dette betyder, at der kontinuerligt arbejdes for at forbedre kvaliteten samt en større grad af faglighed og tværfaglighed i plejen af den enkelte borger.

Forøget fokus på den tværfaglige indsats i forhold til den enkelte borgers liv, og på samskabelse mellem forskellige faggrupper og borgeren medfører en empatisk, tværfaglig og professionel indsats i forhold til hver enkelt borgers fysiske, psykiske og sociale behov. Det giver nærvær, værdighed og tryghed og bidrager til, at hver enkelt beboers livskvalitet tilgodeses - i videst mulig omgang på borgerens egne præmisser.

I Billund kommune oplever borgerne derfor, at de får en kvalitativ sammenhængende indsats, tilrettelagt med udgangspunkt i deres individuelle behov. Dette uanset om det er i borgerens eget hjem, på et plejecenter eller som del af et rehabiliterende forløb i træningsenheden.

Mad og ernæring

Måltidet er for mange mennesker et af dagens højdepunkter, anset alder. Smag, udseende og duft samt spisesituationen i det hele taget, er med til at gøre måltidet til en oplevelse. Måltidet vækker minder og skaber glæde og samtale, udover at tilføre den enkelte sund og vigtig næring. Mange ældre er desværre undervægtige eller småt spisende. Det er derfor væsentligt for Billund Kommune at sikre de ældres kost og ernæringstilstand gennem en høj faglighed og opmærksomhed på den enkelte borgers sundhedstilstand. Foruden prioritering og fokus på personalets faglighed omkring kost og ernæring, sker det bl.a. ved, at der i dagligdagen etableres hyggelige, nærværende og indbydende spisesituationer, og ved at der tages udgangspunkt i borgernes selvbestemmelse og medinddragelse. Det er centralt i et værdigt liv, at man kan vælge hvad, hvornår, hvor og med hvem man vil spise og have den størst mulige grad af selvbestemmelse, når det kommer til, menu, tidspunkt og socialt samvær i forbindelse med måltidet.

I Billund kommune er der således også fokus på borgernes frihed til selv at vælge hvad og hvor de vil spise, samt (for hjemmeboende borgere) hvem der skal levere maden.

En værdig død

At sikre værdighed og tryghed i forbindelse med døden har stor betydning for mange mennesker. Både for den døende og pårørende eller netværk omkring denne. Det har derfor høj prioritet i Billund Kommune, at borgerne sikres en værdig død. Oplevelsen af om en nærtstående får en værdig død afhænger bl.a. af, om der tages hensyn til, borgerens og de pårørendes ønsker. Det betyder, at borgernes ønsker og behov skal

italesættes og imødekommes i videst mulig omfang. Det handler om at skabe tryghed, om at respektere individualitet og om at skabe rum. Borgernes pårørende skal føle sig inddraget og opleve tryghed ved, at der gives en professionel palliativ pleje. Faglig kompetent pleje, omsorg og behandling af døende borgere betyder, at borgerne opnår en værdig, tryk og så vidt muligt en smertefri eller smertelindret afslutning på livet.

Det er endvidere vigtigt, at aftaler omkring borgernes ønsker til evt. livsforlængende behandling er beskrevet og kendte.

Pårørende

Pårørende er væsentlige holdepunkter i et menneskes liv. De er en del af vores individuelle historie og er med til at definere hvem vi er. Billund Kommune anser derfor pårørende som betydningsfulde samarbejdspartnere i indsatsen til de ældre, Pårørende har et medmenneskeligt ansvar. For nogle mennesker kan god kontakt og støtte fra familie og andre i det nære netværk være direkte afgørende for oplevelsen af livskvalitet.

Pårørende er ofte både følelsesmæssigt og praktisk involveret i borgerens liv og kan i kortere eller længere perioder føle et stærkt pres i forhold til denne rolle. Billund Kommune har derfor fokus på, at møde pårørende med forståelse for deres rolle og ønsker at bidrage til, at pårørende understøttes bedst muligt i deres indsats fx i form af aflastning. Det lokale foreningsliv er også en vigtig samarbejdspartner, idet foreningslivet er kendt for at være gode til at skabe mødefora og netværksgrupper for pårørende.

En pårørende defineres af den enkelte borger og kan være borgerens ægtefælle, samlever, børn, børnebørn, søskende eller en anden person, som borgeren ønsker skal være informeret eller inddraget i hele eller dele af sit liv. Det er en forudsætning, for inddragelse, at den pågældende borger har godkendt, at en pårørende kan være medinddraget i indsatsen.

Ensomhed

Ensomhed er når man føler sig ufrivillig alene. Vores sociale relationer er afgørende for såvel vores mentale som den fysiske sundhed. Man kan være alene uden at føle sig ensom, og man kan også være sammen med andre og alligevel opleve en følelse af ensomhed. Alle mennesker oplever at føle sig alene i kortere perioder, men for nogen opstår der længerevarende perioder, hvor man føler sig ensom. Eksempelvis i forbindelse med dødsfald eller sygdom hos nærtstående eget sygdomsforløb mv.

I Billund Kommune ønsker vi at hjælpe personer, som er ufrivilligt alene med at få genskabt forbindelsen til andre mennesker. Ensomhed er således et specifikt indsatsområde for de forbyggende hjemmebesøg i kommunen i 2019. Hverdagen skal opleves som meningsfuld igennem hele livet. Det betyder, at Billund Kommune understøtter borgere, der ønsker hjælp og støtte til at deltage i sociale fællesskaber. Der arbejdes på at skabe aktiviteter og fællesskaber man kan se frem til og deltage i. Dette bl.a. via fællesskabscaféer for ensomme hjemmehjælpsmodtagere, hvor borgerne får støtte til at italesætte ensomhed og til at møde forskellige frivillige foreninger. Billund Kommune samarbejder således med borgere og frivillige og understøtter civilsamfundsinitiativer, som aktivt arbejder for at bekæmpe ensomhed. Endvidere ønsker Billund kommune at sikre gode rammer for sociale fællesskaber på de enkelte plejecentrene. Med forskellige lokale sociale arrangementer og fællesskaber danner de naturlige samlingspunkter for borgerne i lokalområderne.

Vedtaget af Byrådet i Billund Kommune den 27. august 2019